

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr.

F 58:

Forespørgsel til indenrigsministeren [om regeringens fremtidige regionalpolitiske initiativer].

Af Kristen Touborg (SF) og Jes Lunde (SF).

(Forespørgslen anmeldt 27/3 2001).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forespørgsel nr. F 53:

Forespørgsel til justitsministeren og socialministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at nedbringe antallet af skilsmisser?«

Af Jann Sjørnsen (KRF), Ole M. Nielsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 13/3 2001. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/3 2001).

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 3. april 2001.

Begrundelse

Jann Sjørnsen (KRF):

I Politikens leder den 28. februar 1999 stod der følgende at læse:

»Formentlig kender vi alle eksempler på skilsmisser, der forekommer som den eneste rigtige løsning på uoverstigelige problemer i parforholdet.

Men vi kender desværre også tilfælde, hvor man spørger sig selv, om dette dog ikke kunne og burde være undgået. Det er ikke til at sige, om nogen af parterne er blevet afgørende lykkeligere efter skilsmissen.

Det er derimod let at konstatere, at skilsmissen har haft store omkostninger, både økonomisk og psykologisk. Ikke mindst for de børn, der befinder sig som kasteskyts og syndebukke,

ofte helt ufrivilligt adskilt i det daglige fra den ene af forældrene.

Gode råd, der kan forhindre en skilsmisse, bør ikke være dyre. Men det er et faktum, at mange par først opsøger en psykolog efter bruddet, når skaden er sket, netop fordi en tidlig rådgivning ikke eksisterer som et økonomisk overkommeligt og nærliggende incitament til at vurdere, hvor ønskelig og nødvendig skilsmissen egentlig er.«

Denne leder blev bragt, ganske kort før Folketinget skulle behandle Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag om parrådgivning, nr. B 81. Lederen giver gode begrundelser, ikke bare for beslutningsforslaget fra 1999, men også for, hvorfor Kristeligt Folkeparti finder det aktuelt at tage debatten igen.

Helt tilbage i 1994 fremsatte daværende justitsminister Bjørn Westh på regeringens vegne et lovforslag om frivillig parrådgivning af ægtepar, der stod umiddelbart foran en separation eller skilsmisse. Lovforslaget led en krank skæbne: På trods af stor opbakning under førstebehandling kom det nemlig aldrig til anden behandling, og det er ikke siden blevet genfremsat – heller ikke i revideret form.

Spørgsmålet om parrådgivning har siden været bragt op i forbindelse med finanslovforhandlingerne. Sidste efterår så det en overgang ud til, at der kun blev afsat penge til rådgivning af forældre og børn i forbindelse med samvær efter skilsmisse, men at der ikke blev afsat én krone til parrådgivning før skilsmisse.

Derfor har Kristeligt Folkeparti bedt regeringen om nu at svare på, hvad den vil gøre for at nedbringe skilsmissetallet, idet vi går ud fra, at vi som samfund hverken af menneskelige eller økonomiske grunde kan være ligeglade med, om folk lader sig skille, uanset at skilsmisse også kan være løsningen på de ægteskabelige problemer.

Besvarelse

Justitsministeren (Frank Jensen):

I forespørgslen efterlyses der svar på, hvad regeringen vil gøre for at nedbringe antallet af skilsmisser.

Jeg vil på regeringens vegne redegøre for vore generelle holdninger til dette spørgsmål, herunder spørgsmålet om indførelse af yderligere parrådgivning ud over de allerede eksisterende tilbud.

Nedbringelse af antallet af skilsmisser har gennem årene været genstand for drøftelser og overvejelser i forskellige sammenhænge. Siden 1989, hvor den pligtmæssige mægling i forbindelse med separation og skilsmisse faldt bort, har der fra flere sider været fokuseret på forholdet mellem skilsmisseprocenten og muligheden for at modtage parrådgivning – enten i forbindelse med separations- eller skilsmissesagen eller på et tidligere tidspunkt. Det har i den forbindelse været diskuteret, om det offentlige skal tilbyde frivillig ægteskabs- og skilsmisserådgivning, f.eks. ved at finansiere allerede eksisterende private organisationer, som tilbyder sådan rådgivning, eller ved at lade statsamterne eller amterne varetage denne rådgivning.

Jeg tror, at alle kan være enige i det overordnede formål med en eventuel rådgivning, nemlig at de samlivsproblemer, som en hel del ægtepar før eller siden kommer ud for, kan blive løst, således at ægteskabet kan bevares. Det vil normalt være det bedste for parterne, for deres eventuelle børn og for den øvrige familie.

Når det er sagt, må jeg dog sige, at det efter regeringens opfattelse næppe bør være en statslig, central offentlig opgave at regulere antallet af ægteskaber eller skilsmisser. Det er derimod vores opgave at sørge for, at der fastsættes hensigtsmæssige regler om behandlingen af separations- og skilsmissesager, og at der i disse situationer ydes den nødvendige rådgivning – ikke mindst for at opnå forståelse mellem forældrene om børnenes forhold. Det er vigtigt, at det offentlige bistår med at finde frem til fornuftige løsninger og forhindre de ulykkelige tilfælde, hvor børnene ved skilsmissen bliver gjort til katebold mellem forældrene.

I øvrigt vil jeg gerne pege på, at der allerede i dag eksisterer en lang række muligheder for, at ikke alene ægtepar, men også papirløse samlevede kan få rådgivning med henblik på løsning af samlivsproblemer. For det første er der bestemmelse i ægteskabslovens § 43, stk. 1, hvorefter det er muligt at modtage hjælp og rådgivning ved henvendelse til en præst. Derudover er der den helt generelle bestemmelse i § 3, i om lov om social service, der indebærer, at enhver har ret til at få gratis rådgivning i sin kommune. Der er altså allerede efter denne bestemmelse mulighed for, at ægtepar med samlivsproblemer kan få hjælp til løsning af deres vanskeligheder, og hertil kommer muligheden for henvendelse til en praktiserende psykolog eller andre, der tilbyder terapi.

Endelig skal jeg pege på, at regeringen har styrket mulighederne for at tilvejebringe en enighed mellem forældre om, hvad der er bedst for børnene i forbindelse med forældrenes samlivsophævelse. En forsøgsordning med konfliktløsning, mediation, som er gennemført i Københavns Statsamt, er nu udvidet til en landsdækkende ordning, således at der gives tilbud om konfliktløsning i alle sager, hvor der er spørgsmål om forældremyndighed og samvær. Regeringen finder det vigtigt, at der først og fremmest fokuseres på børnenes ve og vel i forbindelse med samlivsophævelser, og med de nye tilbud om konfliktløsning og det allerede eksisterende tilbud om børnesagkyndig rådgivning mener jeg, at vi er nået meget langt på dette punkt.

Jeg har i øvrigt indtryk af, at den statslige støtte til den selvejende institution, Ægteskabs- og skilsmissehjælpen, er en del af baggrunden for vores debat her i dag. Derfor vil jeg gerne nævne, at Ægteskabs- og skilsmissehjælpen gennem en længere årrække har fået et ikke ubetydeligt tilskud fra det offentlige. De statslige tilskud har i de senere år været på 2,7 mio. kr. årligt, hvortil kommer et årligt tilskud fra Varelottet.

Jeg går ud fra, at vi ikke skal bruge tid på at drøfte spørgsmålet om statslige tilskud til en konkret privat institution her i salen i dag. Den slags spørgsmål er mere egnede til at blive afklaret i forbindelse med forhandlingerne om finansloven eller satspuljemidlerne, men det kan dog være rigtigt at nævne, at der rent faktisk ydes en ikke ubetydelig økonomisk støtte til denne institutions virksomhed.

Sammenfattende kan jeg sige, at der efter regeringens opfattelse i dag eksisterer betydelige muligheder for hjælp og rådgivning ved samlivsproblemer. Derfor finder vi ikke, at der skal indføres nye og givetvis meget omkostningskrævende tiltag på dette område. Regeringen har stor respekt for ønsket om at nedbringe antallet af skilsmisser, men vi finder som sagt, at ressourcerne først og fremmest bør sættes ind for at forhindre, at børn kommer i klemme, når deres forældre beslutter sig for at gå hver til sit.

Formanden:

Socialministeren har ikke noget indlæg på nuværende tidspunkt, så det er ordføreren for forepørgerne, hr. Jann Sjørnsen.

Forhandling

Jann Sjursen (KRF):

Det er jo ikke, fordi jeg er voldsomt overrasket over, at justitsministeren på regeringens vegne ikke har nogen nye ting med i posen i dag, og jeg er da for så vidt også enig i nogle af de overvejelser, ministeren gør sig, og i, at der allerede i dag er diverse tilbud om parrådgivning.

Men når ministeren runder sin besvarelse af forespørgslen af med at sige, at regeringen ikke er til sinds at træffe nogen beslutninger om nye omkostningskrævende tiltag, men er tilfreds med, at man i forbindelse med forhandlingerne om indeværende års finanslov fik afsat penge til mediation for at sikre, at børn ikke bliver klemmt i samværssager, når skilsmissen er indtruffet, må jeg alligevel indlede med den bemærkning, om det dog ikke kunne føre til, at regeringen fandt det værd at overveje, hvad der rent faktisk kunne spares af penge – hvis det endelig er det, der er det afgørende – hvis man forhindrede skilsmisser og forhindrede, at børn overhovedet blev kastebold efterfølgende.

Det, man lige præcis har kunnet konstatere i forbindelse med de eksisterende rådgivningstilbud, er, at man rent faktisk i mange tilfælde kan forhindre skilsmissen, hvilket er det bedste for både børns og forældres skyld i de tilfælde, hvor der er begge parter. I de tilfælde, hvor parrådgivning ikke førte til, at man fandt et fornyet grundlag at videreføre ægteskabet på, men valgte den løsning at skilles, førte rådgivningen ofte til, at man gjorde det på en mere afklaret måde, hvilket er til gavn for såvel forældre som børn.

Jeg må sige, at til syvende og sidst er det for mig at se en meget kortsigtet økonomisk betragtning, når regeringen vælger at stå af og stille sig tilfreds med de rådgivningstilbud, der findes i dag – vel vidende, at uanset at præster kan involveres, uanset at kommunerne kan tilbyde gratis rådgivning, og at man kan gå til en praktiserende psykolog, påviser flagskibene på området, om jeg så må sige, nemlig Ægteskabs- og skilsmissehjælpen og Mødrehjælpen, som også gør en indsats, at der faktisk er kø, når det gælder om at komme til parrådgivning, på trods af at man også i forbindelse med nogle af tilbudene skal lægge en vis egenbetaling for den rådgivning, der ydes. Det sidste synes jeg i øvrigt er ganske fornuftigt.

Så kan man selvfølgelig diskutere – og det var også en del af justitsministerens begrundelse for

regeringens holdning – om det overhovedet er en statslig opgave eller ej at problematisere spørgsmålet om skilsmisse. Nu er det jo ikke sådan, at Kristeligt Folkeparti mener, at man fra statens side skal fastsætte et tal for, hvor mange skilsmisser man vil acceptere, eller hvor højt et ægteskabstal man skal have. Det ønsker vi sådan set ikke. Det er folks egen beslutning, om de vil lade sig gifte, og det er også deres egen beslutning, om de vil lade sig skille. Det skal der ikke herske nogen tvivl om. Men når der alligevel er en forståelse for, at skilsmisser langt fra er uproblematisk, og at nogle af dem rent faktisk kunne være undgået, bl.a. ved parrådgivning, er det vores opfattelse, at så bør man også fra samfundets side komme med et tilbud, som kan være med til at forhindre menneskelige tragedier og også sikre, at vi fra samfundets side ikke senere hen skal reparere skader med de omkostninger, det har til følge, både for børn og voksne.

Vi mener også, at selv om det finansielle selvfølgelig skal afklares i forbindelse med finanslovforhandlingerne, skal problemet ikke overlades til en holmgang i den forbindelse. Vi synes faktisk, det ville være ganske fornuftigt, at et så væsentligt emne blev afklaret i forbindelse med en handlingsplan, som vi ønsker, regeringen skal fremlægge, og derfor skal jeg på vegne af Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse:

»Folketinget konstaterer, at erfaringer med især tidlig parrådgivning viser, at nogle skilsmisser kan forebygges og afværges.

Folketinget konstaterer endvidere, at de, der trods parrådgivning alligevel vælger skilsmisse, gør det på en mere afklaret måde. Det er af særlig betydning, når børn berøres af skilsmisse.

Folketinget finder, at især de menneskelige fordele – men også de økonomiske – er store, hvis skilsmisser kan undgås. En forebyggende indsats og frivillige tilbud om parrådgivning kan medvirke hertil.

På den baggrund opfordrer Folketinget regeringen til inden udgangen af 2001 for Folketinget at fremlægge en handlingsplan om forebyggelse af skilsmisser ved hjælp af bl.a. tilbud om tidlig parrådgivning.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 74).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingene.

Jytte Andersen (S):

Kristeligt Folkeparti spørger regeringen konkret, hvordan den vil nedbringe antallet af skilsmisser.

Man må sige, at selv om en skilsmisse aldrig som udgangspunkt er noget, et par stiler efter, og som sådan kan vurderes som en ulykke, skandale, tragedie eller skam, naturligvis afhængigt af det enkelte menneskes, børnenes eller familiernes opfattelse af begivenheden, så forekommer det Socialdemokratiet at være en meget kontant indgriben i privatsfæren og det enkelte menneskes frie vilje, hvis regeringen skulle ind og regulere antallet af skilsmisser, og det er faktisk det, der bliver spurgt om.

Spørgsmålet er vel også, hvor meget det er et privat anliggende, og hvor meget det er et offentligt anliggende. Balancen imellem individ og fællesskab er for mig at se et yderst interessant tema: Hvor meget skal staten blande sig, og hvornår skal den holde sig væk, hvor meget er stat, og hvor meget er privat?

Socialdemokratiets opfattelse er, at temaet, som Kristeligt Folkeparti i dag vil have Folketinget til at diskutere, faktisk er meget vigtigt. Er en skilsmisse en tragedie, som Kristeligt Folkeparti siger i sin begrundelse, eller er skilsmisse en naturlig del af vores moderne livsform?

Det findes der efter Socialdemokratiets opfattelse ikke noget entydigt svar på. Skilsmisse kan være en lykkelig udgang for begge på et problematisk samliv, men skilsmisse kan også være en tragedie følelsesmæssigt, statusmæssigt og økonomisk, og skilsmisse er for børn i mange tilfælde, ja, vel i de fleste tilfælde, en katastrofe med efterfølgende savn af den ene forælder, oftest faderen; ja, mange gange og yderst ulykkeligt bruges børn som katebald mellem to voksne, der ikke er sig deres ansvar over for børnene bevidst.

Men for mange børn vil en skilsmisse også være en frihed fra daglige skændier mellem far og mor, altså dem, de holder af, og hvor det gør ondt, når de skændes, eller måske frihed fra at opleve, at deres egne voksne, deres far og mor, slår hinanden, eller blot frihed fra et koldt samliv.

Det kan også være frihed fra psykisk pres, og det kan være frihed fra tæsk i nogle tilfælde,

som kan være overmåde hårdt for den 5-årige Anders, den 7-årige Pernille eller de 16-årige Daniel og Anna.

Det afgørende er, hvordan man håndterer skilsmissen, bodelingen, samkvemmet, og det er det, vi har regler for.

Det er heller ikke det eller dem, altså reglerne, Kristeligt Folkeparti har sat på dagsordenen i dag. Det er alene antallet, og om staten har en rolle at spille i forhold til antallet. Er 13.000 skilsmisser for meget eller for lidt? Og hvad med alle de såkaldte papirløse eller de registrerede partnerskaber?

Jeg har forstået, at formålet med forespørgslen fra Kristeligt Folkeparti er, hvorvidt vi skal have en offentlig finansieret parrådgivning eller ej. Og som det er blevet nævnt, så har vi gennem nogle år ganske væsentligt støttet ægteskabs- og parrådgivningen, og en mere permanent finansiering af dette må under alle omstændigheder henvises til at være et finanslovanliggende.

Jeg skal blot på Socialdemokratiets vegne tilkendegive, at vi ikke skal have staten til at blande sig i antallet af skilsmisser.

Det kan som nævnt være en lykkelig udgang på et problematisk og krisepræget eller koldt samliv. Det kan også være traumatisk, specielt for mange børn. Og her er der, som justitsministeren har omtalt, ganske væsentlige rådgivningsmuligheder. Ud over det, der ligger i privatsfæren af familie, venner, netværk, så findes der jo advokater, terapeuter, psykologer, præster og også en vis form for rådgivning i kommunerne.

For mig at se handler beslutningen om skilsmisse meget om den enkeltes ansvar for eget liv. Hvor meget skal vi bære? Hvor meget skal vi finde os i? Hvor meget skal vi lade os byde, før grænsen for selvværd, integritet og stolthed overtrædes? Det handler om ansvar for eget liv. Det handler om at være sig selv og sine handlinger bekendt og ikke ligge under for andres vurdering af opløsningen af parforholdet.

Jeg skal altså på Socialdemokratiets vegne tilkendegive, at vi meget gerne så, at familierne fik bedre mulighed for at holde sammen, hvis det er det, der er det rigtige. Men den offentlige involvering ligger efter vores opfattelse primært der, hvor børn kommer i klemme, hvor der er problemer med samvær og samliv og deling osv., osv. Så vi kan ikke støtte det fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Der er mange af de betragtninger, som fru Jytte Andersen gjorde omkring skilsmisse og det, der kan foregå i tiden forud, som jeg er helt enig i.

Det springende punkt er lidt, om man synes, at det her er en opgave, som det offentlige skal gå ind at finansiere eller ej.

Jeg vil godt understrege, at jeg har lidt svært ved at forstå måske ikke mindst Socialdemokratiet i denne her sammenhæng, når man påtænker, hvilke opgaver Socialdemokratiet og regeringen ønsker at påtage sig på vort folks vegne. Senest er man jo gået ind og har gjort det til en statsopgave at finansiere f.eks. madpakker, hvor jeg jo har den opfattelse, at det sådan set er forældrenes ansvar. Men lad det nu være. Det skal jeg ikke bruge mod Socialdemokratiet i den her sammenhæng.

Jeg vil godt spørge fru Jytte Andersen, om fru Jytte Andersen mener, at det, at man giver et tilbud omkring parrådgivning, er at gribe ind i privatsfæren. Når det ikke er et spørgsmål om, at man laver et Big Brother-samfund, hvor man tjekker de forskellige par, om de nu opfører sig ordentligt også i forhold til deres børn, men når det ene og alene er spørgsmålet om, at man her laver et frivilligt tilbud, som folk kan tage imod eller kan lade være at tage imod, er det så virkeligt at gribe ind i den enkeltes privatliv?

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg giver den foregående ordfører, hr. Jann Sjursen, fuldstændig ret. Så det behøver jeg jo ikke at gentage.

Jeg håber, at fru Jytte Andersen har læst Berlingske Tidende i dag, hvor et højt lønnet journalistægtepar er gået til en psykolog, og det har reddet deres parforhold. Så får jeg jo den tanke: Hvad nu med de mennesker, de familier, der ikke har råd til at tage denne psykologhjælp? Og her kommer jo netop den rådgivende skilsmissehjælp ind.

Jeg har her en henvendelse, hvor der står, at der i øjeblikket er 64 par på venteliste. Og det kunne jo være, at nogle af de her 64 par – de betaler jo kun en symbolsk betaling for at få hjælp fra skilsmisserådgivningen – så kunne få hjælp af den psykolog, der er ansat dér, i stedet for at skulle gå til en privatpraktiserende psykolog.

Mener fru Jytte Andersen så ikke, at det er værd at støtte den form for rådgivning, der er til gavn for dem, der er mindrebemidlede?

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg kan meget langt følge den socialdemokratiske ordførers betragtninger om, at det ikke er antallet af skilsmisser i sig selv, der er det væsentlige spørgsmål, men derimod antallet af ulykkelige skilsmisser, hvor folk i den grad savner rådgivning og ville have meget glæde af rådgivning. Derfor vil jeg gerne på vegne af Enhedslisten fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 2001 for Folketinget at fremlægge en handlingsplan om forebyggelse af ulykkelige skilsmisser ved hjælp af bl.a. tilbud om parrådgivning.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 75).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Det spændende er jo så, hvem der skal vurdere: Hvad er lykkeligt, og hvad er ulykkeligt?

Jeg vil gerne svare hr. Jann Sjursen: Nej, selvfølgelig er det ikke en offentlig involvering eller indblanding at stille rådgivning til rådighed. Det er jo så også til en vis grad blevet støttet herigennem de sidste fire år. Derudover er der jo på forskellig måde rådgivning i kommunerne, i kirken, i amterne, så det er jo ikke, fordi der ikke er rådgivningsmuligheder som sådan, som folk kan bruge og betjene sig af.

Jeg vil godt minde om, hvad forespørgslen stiller af spørgsmål til regeringen, nemlig hvordan man reducerer antallet af skilsmisser. Og det er dér, jeg siger, at det kan regeringen, uanset hvor glimrende den er, altså ikke gå ind og blande sig i og involvere sig i.

Så jeg mener faktisk, at denne her debat i meget høj grad er det, jeg vil definere som værende inden for privatsfæren. Og hvis der skal stilles parrådgivning til rådighed ud over den, der er i dag, så må det være et finanslovanliggende, som det i og for sig også har været indtil dette øjeblik.

Det, jeg svarede her, er i og for sig også et svar til fru Aase D. Madsen. Der er rådgivningsmu-

ligheder. Der er også rådgivningsmuligheder for de familier, som af den ene eller den anden grund har nogle økonomiske problemer, og som samtidig har ondt i ægteskabslivet.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kan selvfølgelig godt nøjes med at lave polemik omkring selve forespørgslen formulering, men jeg vil sige, at vi har jo ret så mange handlingsplaner i vort samfund for at nedbringe dette eller hint, f.eks. alkoholforbruget, hvor mange rygere der er osv., osv. Dét er der faktisk meget nøje tal på, mens vi ikke engang har sat tal på her.

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, hvis polemikken skal gå på det, for vores ærinde har jo været at sige: Hvis man faktisk kommer med en tidlig parrådgivning og i højere grad iværksætter denne, så kan man rent faktisk forebygge skilsmisser, og så falder skilsmissetallet.

Men jeg er glad for at konstatere, at fru Jytte Andersen siger på Socialdemokratiets vegne, at det, at det offentlige stiller parrådgivning til rådighed for dem, der måtte ønske det, ikke er at gribe ind i privatsfæren, for så flytter vi i virkeligheden diskussionen derhen, hvor jeg synes, den er relevant, nemlig om det så ikke var en idé, som det fremgår af vores forslag til vedtagelse, at regeringen mere grundlæggende gør sig nogle overvejelser om, hvad det så skal være for et tilbud.

For jeg har meget svært ved at forestille mig, at Socialdemokratiet og fru Jytte Andersen med de holdninger, der i øvrigt er fremsat også her i dag, kan sige, at de sådan set er ligeglade med, hvordan tingene forløber, bl.a. fordi fru Jytte Andersen også selv understreger hensynet til børnene. Selvfølgelig må hensynet til børnene efter en skilsmisse, men så sandelig også før, veje tungt.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Nu siger fru Jytte Andersen, at der er rådgivningsmuligheder til stede, og det kan da muligvis være rigtigt nok, men der er jo altså ventelister andre steder, så der må jo være et eller andet sted, hvor det ramler sammen, når der kan være ventelister nogle steder. Og det er jo meget væsentligt, at man får en hurtig indgriben.

Så vil jeg gerne spørge rent brutalt og kasse-tækningsmæssigt: Er det ikke således, at for

hver eneste skilsmisse, der bliver forhindret, så giver det et plus i statskassen i stedet for et minus i statskassen? Lige bortset fra alle de følelsesmæssige ting, børnene osv., der følger med, så giver det set ud fra en ren økonomisk tankegang altså et plus i statskassen, fordi alle de sociale tilskud, der ellers skal gives til splittede familier, kan undgås.

Derfor er det, der er Dansk Folkepartis ærinde i det her, at når der er ventelister, så må der altså gøres noget og sættes ind.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Vi er bestemt ikke ligeglade med, hvordan familierne har det, men dér, hvor vi i Socialdemokratiet ser vores primære forpligtelse i forhold til ægteskaber i krise, er der, hvor der er børn. Det er der, hvor der er børn i klemme. Det er der, hvor det gør ondt på børn. Som justitsministeren har beskrevet det, er der en lang række rådgivningsmuligheder, som det offentlige stiller til rådighed, og som er et supplement til den rådgivning, man i øvrigt får i sin privatsfære, altså venter, venner, søskende, familie, med andre ord det almindelige netværk. Derudover er også det, som jo har været en del af dagens debat i Berlingske Tidende, nemlig præsternes rolle. Det er præsterne, som vier folk.

Nu kan jeg forstå, at Kristeligt Folkeparti ikke har så meget tiltro til præsterne. Det kan man godt undre sig lidt over. Jeg ved det ikke, men det er vel op til folk selv. Men det er mit indtryk, at mange præster gør et udmærket stykke arbejde, hvis folk, som har nogle problemer i deres privatliv, kommer.

Så vi er slet ikke uimodtagelige. Vi er faktisk meget optaget af det her spørgsmål. Men den politiske forpligtelse ligger primært dér, hvor børn er involveret.

Jeg synes, at spørgsmålet fra fru Aase D. Madsen om, hvorvidt man kan lave nogen som helst former for økonomisk kalkule på det her, er tordnende uinteressant. Det interessante er, om folk får mulighed for selv at tage vare på deres liv, selv får lov at tage vare på deres samliv. I det omfang, de ikke kan tage vare på det, og det går ud over børnene, er der en offentlig forpligtelse. Den er der, uanset om det kan betale sig økonomisk eller ej. Det er nogle rent menneskelige hensyn.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Nu sagde fru Jytte Andersen lige, at det er tordnende ligegyldigt med økonomien. Det er da udmærket. Det kan vi da så gemme. Jeg ved ikke, om så Dansk Folkeparti kommer ind i finanslovforhandlingerne, men det kan vi gemme i vore hjerter til en anden gang.

Hvis det er tordnende ligegyldigt med økonomien, vil det jo sige, at Socialdemokratiet og regeringen er indstillet på at give yderligere midler, måske til denne ægteskabsrådgivning. Det er jo herligt at få at vide.

Så vil jeg lige spørge ganske kort og koncist: Mener fru Jytte Andersen, at der er behov for denne handleplan, som er skitseret i forslaget til vedtagelse? Mener ministeren, der er behov for sådan en handleplan, eller er der ikke?

Formanden:

Det hedder: Fru Jytte Andersen. Fru Jytte Andersen er ikke minister mere.

Aase D. Madsen (DF):

Undskyld.

Mener fru Jytte Andersen, at der er behov for en handleplan, eller er der ikke?

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg vil gerne sige til fru Jytte Andersen, der ikke er minister længere, at jeg bestemte også mener, at der er mange præster, der udøver et godt arbejde i forbindelse med rådgivning eller sjælesorg i forhold til par, som er i krise. Men det er sådan lidt en anden debat i forhold til det, der er her i dag, nemlig: Hvad skal det offentlige tilbyde?

Fru Jytte Andersen lægger meget vægt på, at dér, hvor børn er involveret, dér, hvor børn kommer i klemme, har det offentlige ligefrem en forpligtelse. Det udtryk brugte fru Jytte Andersen.

Så er det, jeg siger: Når forældre er i krise, når forældre har problemer – de er ikke blevet skilt, de har ikke revet hovedet af hinanden endnu osv. – tror fru Jytte Andersen så ikke, at det rent faktisk er sådan, at så er børn også i krise? Som forældre, så deres børn. Børn bliver påvirket af, hvad der sker inden for hjemmets fire vægge. De bliver også påvirket af forældre, hvor samtalen måske er ved at være forstummet, og hvor det bliver til mere råberi end noget andet.

Er det netop ikke grunden til, at man burde gå ind og sige: Jamen det er også en offentlig forpligtelse at sikre, at der er et tilbud om parrådgivning f.eks. i hele landet, hvilket der rent faktisk ikke er i dag?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Som justitsministeren nævnte det, er der en lang række rådgivningsmuligheder, når der er familier med børn, og hvor der er problemer.

Det, man ikke skal glemme, er jo, at der faktisk er ganske mange børn, godt og vel halvdelen af børnene, der ikke er i det, man kan kalde traditionelle familier med en far og en mor, og så kører det ellers, til døden skiller. Sådan er familielivet ikke i dag.

Jeg synes ikke, at der er brug for en handlingsplan. Jeg synes, der er rådgivningsmuligheder, som jeg har sagt nogle gange, og jeg har det i virkeligheden lidt dårligt med noget af den tone, der kan ligge i det her primært fra fru Aase D. Madsen, altså at det er noget specielt problematisk at blive skilt. Det kan, som jeg sagde det, være en lykkelig udgang på et krisepræget samliv.

Jeg er nervøs for, at hvis vi alt for meget skal have handlingsplaner osv. omkring det her, så pålægger man måske dem, der faktisk bliver skilt, en skyld og en skam, som jeg og Socialdemokratiet ikke ønsker at pålægge folk, der bliver skilt. Det kan som sagt være en lykkelig udgang på et krisepræget samliv.

Hvis blot de voksne, der er involveret, opfører sig ordentligt i forhold til deres børn, så behøver det sådan set heller ikke altid at være traumatisk for børnene.

Hvis de voksne ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt mod børn, så er der sådan set et regelsæt. Der er nogle rådgivningsmuligheder allerede. Så jeg har svært ved at se, at der måtte være behov for at opbygge nye, store offentligt finansierede systemer.

Formanden:

Hr. Knud Enggaard som ordfører.

Knud Enggaard (V):

Skilsmisser er en meget alvorlig sag. Der findes lykkelige skilsmisser, det er der nogle, der siger. Jeg har hørt det her i dag. De fleste er nok ikke særlig lykkelige, men aftunget af en udvikling. Spørgsmålet er så, om de i alle tilfælde har været nødvendige, eller om nogle kunne have været

afværget. Det er vel noget af det, som vi i virkeligheden diskuterer her.

Det er heldigvis sådan, at antallet af skilsmisser er for nedadgående. Så vidt jeg har forstået, er tallet faldet ca. 10 pct., og det er jo lykkeligt. Hvad årsagen er til det, kan man gætte på. En af årsagerne kunne være, at folk måske tænker sig lidt bedre om, inden de gifter sig, og i så fald er det udtryk for noget, som vi kan håbe på er varigt, og som kan forstærkes i den kommende tid.

I Venstre mener vi, at det familiepolitiske er et godt mål at reducere antallet af skilsmisser yderligere. Hvordan vi kan gøre det, er det, vi diskuterer her i dag. Jeg synes, det både principielt og i reelle spørgsmål er en interessant diskussion, som vi her har.

Grundlæggende er spørgsmålet om, hvordan man får sit ægteskab til at forløbe, den enkeltes ansvar. Vi skal ikke overse, at der kan være en tilbøjelighed til, at man i vores samfund overfører mere og mere af den enkeltes ansvarsområde til at være et offentligt anliggende. Det synes vi ikke er nogen god udvikling. Vi mener, at man skal understrege den enkeltes mulighed for selv at realisere sit liv på en fornuftig måde.

Men der kan naturligvis være situationer, hvor rådgivning i en krisesituation kan være en mulighed for parterne for at få en hensigtsmæssig løsning eller for at få vurderet sagen og dens rækkevidde. Det er der jo i dag en række muligheder for, som vi kender det, og det er da muligt, at man skal kigge på, hvad andre muligheder der kunne være.

Vi er positive over for selve grundideen i Kristeligt Folkepartis tankegang, men det siger jo ikke meget om den ydre ramme for parlovgivningen. Den finder jo sted i varierende omfang og i forskelligt regi i dag.

Det er desuden en meget frivillig sag, om man vil tage imod en parrådgivning, og det må være en mulighed, som man i givet fald også selv er med til at betale helt eller delvis. Jeg har heller ikke sporet nogen uenighed om i diskussionen her i dag, at det altså ikke er nogen gratis offentlig service, vi her taler om i den forstand, vi ellers kender det så mange steder.

Der findes heldigvis rådgivning i kommunerne i sammenhæng med anden sagsbehandling. Der er stadig mange præster, der yder en værdifuld og gratis parrådgivning. Jeg har set i en af dagens aviser, at der synes at være uenighed inden for kirkens rækker om, hvor langt forpligtelsen rækker her. Jeg vil henstille, at kirken finder ud af en entydig opfattelse af dens forplig-

telser. I Venstre mener vi, at kirken har en forpligtelse på det område her.

Jeg er desuden orienteret om, at hele spørgsmålet, vi diskuterer, har været forhandlet i forbindelse med satspuljen i efteråret 2000. Det er en selvfølge, at vi ikke her i dag drøfter satspuljens fordeling eller for den sags skyld finansloven for 2002.

Men der er også nogle omstændigheder i forbindelse med hele denne diskussion, som tyder på, at man i offentligheden har fået det indtryk, at vi her i dag skulle diskutere de økonomiske rammer, og det mener vi i Venstre ikke at vi skal. Det gør vi til den tid.

Men jeg tror, regeringen kunne gøre noget for at opfylde målsætningen for temaet i dag. Man kunne gøre noget for at gå hele lovgivningen igennem for at prøve at fjerne de bestemmelser, der straffer ægteskabet.

Meget er gjort, og en række sociale love er tilrettet med det sigte. Skattelovene er i færd med at blive fulgt op, men jeg tror, at en gennemgribende gennemgang af vores lovgivning med henblik på at finde de områder, hvor man stilles ringere ved at indgå ægteskab eller ved at lade sig skille, ville være en nyttig foranstaltning.

Det var mit konstruktive bidrag til debatten i dag.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg vil gerne kvittere for Venstres og hr. Knud Enggaards indlæg. Jeg synes, det var – med hr. Knud Enggaards egne ord – et yderst konstruktivt indlæg.

Jeg kunne måske godt tænke mig, at Venstre mere kontant forholdt sig til det forslag til vedtagelse, som Kristeligt Folkeparti nu har fremsat, og Enhedslisten har jo rent faktisk også fremsat et forslag til vedtagelse her i debatten. Jeg synes måske også, at det kunne være konstruktivt for det videre forløb at få en præcis melding på det. Hvordan stiller Venstre sig til de forslag til vedtagelse, der er fremsat på nuværende tidspunkt?

Så vil jeg godt sige, at når vi fra Kristeligt Folkepartis side ikke har været mere konkrete denne her gang, end vi rent faktisk er med essensen i vores vedtagelse, nemlig at regeringen skal fremlægge en handlingsplan, der kan være med til at forebygge antallet af skilsmisser, herunder inkludere parrådgivning, så er det, fordi vi selv har arbejdet meget konkret en gang før i 1999, da vi fremsatte forslag om parrådgivning.

Regeringen selv har også tilbage i 1994 været konkret, da den fremsatte sine forslag.

Derfor mener vi netop, at en handlingsplan kan være et godt instrument til også, som hr. Knud Enggaard foreslår det, at kigge lovgivningen igennem, f.eks. også på socialministerens område, i forhold til, hvor den diskriminerer ægteskabet, og hvor den modvirker de intentioner, som jeg sådan set har følt, at ordførerne indtil nu har haft om, at vi så vidt muligt skal undgå skilsmisser.

Men hvad er Venstres holdning til de fremsatte forslag til vedtagelse?

(Kort bemærkning).

Villy Søvdal (SF):

Blot en enkelt faktuel oplysning om satspuljens rolle i forhold til at finansiere ægteskabs- og skilsmisserådgivningen, som vi jo har haft i en årrække. Det er en klar forudsætning – sådan er hele grundkonstruktionen, som i hvert fald alle ordførere, inklusive alle dem, der har talt indtil nu, var enige i – at man ikke pålægger satspuljen varige projekter af den enkle grund, at så sander satspuljen fuldstændig til. Derfor var der ingen, så vidt jeg erindrer, der på noget tidspunkt havde et ønske om, at vi skulle fortsætte på satspuljen.

Så en enkelt ting mere: Jeg synes, hr. Knud Enggaard gav udtryk for det rimelige standpunkt, at det er klogt at analysere områder, hvor ægteskabet straffer økonomisk, om jeg så må sige. Det er jeg meget enig i. Dét er klogt at analysere.

Jeg vil godt pege på, at vi savnede betydelig støtte fra Venstre i det synspunkt, da vi forhandlede det sidste eksempel, nemlig en førtidspensionsreform. Da havde Venstre ikke det gennemgående synspunkt. Havde Venstre haft det, havde der nemlig været et flertal for ikke at pålægge et ægteskab en lavere sats end ikkegifte pensionister.

Pia Christmas-Møller (KF):

Da jeg så forespørgslen fra Kristeligt Folkeparti, som i sin ordlyd lyder »Hvad vil regeringen gøre for at nedbringe antallet af skilsmisser?« kom jeg til at reflektere mere grundlæggende over forholdet mellem privatsfæren og det politiske liv, forholdet mellem stat og individ.

Jeg synes, der er grund til, at vi en gang imellem her i Folketinget forholder os en lille smule til det helt overordnede tema: Er der ikke nogen

begrænsninger med hensyn til, hvad vi skal beskæftige os med ud fra en politisk synsvinkel?

Jeg forstår godt baggrunden for, at Kristeligt Folkeparti gerne vil prøve at analysere vores familiepolitik i Danmark. Det forstår jeg. For langt de fleste mennesker ønsker jo at bygge deres tilværelse på parforholdet og på ægteskabet, og derfor er hver eneste skilsmisse udtryk for bristede drømme. Og ikke mindst i de situationer, hvor der er børn involveret, har det også ofte meget alvorlige konsekvenser.

Jeg forstår godt, at der er behov for at kigge på, om vores familiepolitik som sådan er indrettet, så mennesker, der ønsker at leve i parforhold i ægteskabet, får optimale muligheder derfor. Derfor må jeg sige, at vi kan give fuld tilslutning til det forslag, som hr. Knud Enggaard kom med tidligere – vi har faktisk drøftet det i går – nemlig det forslag, der går ud på, at vi får analyseret, hvor der i lovgivningen endnu er barrierer mod ægteskabet. Det være sig på socialområdet, skattemrådet eller andre lovgivningsområder. Skat på ægteskabet vil vi fra Det Konservative Folkepartis side meget gerne bekæmpe. Og andre barrierer, som man kan finde frem til, vil vi gerne være med til at fjerne.

Men vi vil altså grundlæggende holde fast i, at spørgsmål om, hvordan man vil leve sit liv, er en privat sag. Det er den enkeltes afgørelse, om man søger ægteskabet, om man søger parforholdet, om man vil blive i det, eller man mener, at fremtiden er bedst tjent med, at man løsner båndene. For man skal jo ikke glemme, som fru Jytte Andersen var inde på, at der altså også er situationer, hvor den eneste rigtige løsning er, at parterne går hver til sit, ofte af hensyn til børnene. Alternativet ville være, at to mennesker slider hinanden op i et ulykkeligt forhold, som jo også går ud over børnene.

Så vi mener fra konservativ side, at vi skal holde fast ved, at det er den enkeltes ansvar at forme sit eget liv på disse helt private strækninger. Der skal vi altså passe overordentlig meget på fra Folketingets side med at gå ind og tro, at vi kan løse alle tilværelsens tilskikkelser ved paragraffer og lovgivning og regereri.

Jeg synes, vi skal have med i diskussionen: Hvor går grænserne egentlig mellem, hvad der er lovgivningsanliggender, og hvad der er det private ansvar?

Kan der være behov for rådgivning? Jamen det kan der i mange, mange situationer i livet. Det er vi også åbne over for at være med til at berede. Præsterne er jo allerede ofte involveret i

disse sager, og vi synes, det er en god idé, om præsterne bliver enige om at fortsætte med at stille sig til rådighed i denne her slags sager.

Men løsningen på det problem, som Kristeligt Folkeparti rejser i dag, mener jeg ikke findes ved, at vi over hele landet opbygger en lang række institutioner, som er finansieret af det offentlige, og som har til formål at begynde at lægge en ny overordnet mode for, at alle mennesker, der søger en skilsmisse, nu skal have været igennem en rådgivning forinden, for ellers ved de ikke helt, hvad det er, de beslutter sig for. Det er ikke en udvikling, vi synes er rigtig. Det er heller ikke en rigtig prioritering af de offentlige midler. Der er mange andre sociale og sundhedspolitiske områder, som trænger til offentlige midler.

Så det korte af det lange er, at jeg godt forstår, at der kan være en bekymring, der går på: Er der lovgivningsmæssige barrierer, som er vendt imod ægteskabet? Lad os kigge på det. Lad os prøve at få vækket ansvaret hos alle voksne i parforhold, så de ved, hvad de beslutter sig for, når de går ind i ægteskabet, og så de ved, hvad de beslutter sig for, når de forlader det. Men vi skal holde fast ved, at det er deres ansvar.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg har altså enormt svært ved at se, at man fratager nogen ansvaret ved at give dem et tilbud. Det må jeg sige. Og jeg har svært ved at se, at et tilbud om parrådgivning er et spørgsmål om, at man ikke længere lader selv træffe beslutning om, hvordan de vil leve deres liv.

Så siger fru Pia Christmas-Møller, at vi nødig skulle skabe en ny overordnet mode, hvor man nærmest render til parrådgivning i tide og utide. Det måtte jeg forstå på fru Pia Christmas-Møller.

Det synes jeg faktisk er lidt barsk sagt i forhold til de mange, som rent faktisk gør brug af parrådgivning. Jeg tror ikke, de gør det, fordi de synes, det er vigtigt at være med på moden. Jeg tror, de mange gange gør det af bitter nød. For de har netop selv oplevet, at de ikke kan få tingene til at fungere, og at de måske rent faktisk kunne få hjælp gennem parrådgivning. Så jeg må sige, at jeg synes, det var nogle ret barske betragtninger, som fru Pia Christmas-Møller kom med.

Hvis det endelig er det økonomiske perspektiv og investeringslysten på andre områder, der er afgørende for Det Konservative Folkeparti, kunne man så ikke se sådan på det, at hvis man

bruger måske 10 mio. kr. på det her område, så kunne man undgå en hel del skilsmisser, og så var der noget sparet til de mange investeringsformål, som fru Pia Christmas-Møller nævnte?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Fru Pia Christmas-Møller var ligesom hr. Knud Enggaard inde på det, fru Pia Christmas-Møller betegnede som skat på ægteskab. Det tror jeg er en meget relevant diskussion i forhold til det her. Der er altså steder, hvor de økonomisk tilrettelagte forhold gør, at det er en klar økonomisk fordel at lade sig skille. Det er det jo oplagt, hvis man er på førtidspension.

Jeg vil igen stille spørgsmålet til fru Pia Christmas-Møller, som jo deltog i forhandlingerne, og jeg er sådan set glad for, at flertallet tegner sig nu for, at det ikke skal have nogen konsekvens. Jeg synes, det er ærgerligt, at flertallet ikke eksisterede, da vi lavede aftalen.

Men det kan jo give fornyet håb. Men vi ved jo godt, hvor det er. Vi ved jo godt, at det er på førtidspension, det er på bistandshjælp, og det er på samlevende pensionistægtepar. Det er dem, der bliver ramt af det her.

Det vil vi meget gerne være med til at kigge på fra SF's side med hvilket som helst flertal, men medlemmerne skal huske at tage den store pung med, når vi skal prøve det.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Fru Pia Christmas-Møller sagde, at fru Pia Christmas-Møller ikke ville være med til at opbygge en lang række offentlige institutioner.

Mener fru Pia Christmas-Møller, at det er det, der ligger i Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse? Det vil jeg gerne spørge om.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Allerførst til hr. Jann Sjursen: Mode eller ej – man kan bruge forskellige udtryk. Det, der er min bekymring, er, at det pludselig bliver så omfattende et pres på mennesker, der gerne vil skilles, at de egentlig bliver lidt ugleset, hvis de føler, de er i stand til at træffe deres beslutning uden først at have været igennem parterapi.

Det er en udvikling, jeg ikke ønsker. Det betyder ikke, at par og personer, som har brug for rådgivning, ikke skal have den mulighed. Det mener jeg, og det sagde jeg også klart og tydeligt

i mit indlæg. Den mulighed skal naturligvis være til stede.

Men jeg ønsker ikke, at det nu skal udvikle sig i retning af det, man havde i gamle dage, nemlig tvungen rådgivning i forbindelse med skilsmisser. Der var jo tidligere tale om, at man tvungent skulle til mægling hos præsten. Den situation ønsker jeg ikke, vi skal tilbage til. Jeg synes tværtimod, der er behov for at fastslå, at vi virkelig her har et område, hvor det er det personlige ansvar, der gør sig gældende. Til det ansvar hører selvfølgelig også retten til at søge råd og rådgivning, vejledning og terapi, hvis det er nødvendigt. Det synes jeg er fint. Men jeg synes ikke, tiden er til, at vi nu skal opbygge en lang række institutioner over hele landet fuldt finansieret af skatyderpengene.

Til hr. Villy Søvndal: Ja, hvor polemisk kan man være? Jeg har jo netop deltaget i forhandlingerne og ved, at vi i fællesskab var med til at rette op på nogle af skævhederne i forhold til ægteskab og parforhold. Men som hr. Villy Søvndal ved, så koster det utrolig mange penge at gøre det fuldt ud. Så vi kunne ikke klare det hele på én gang. Vi tog et stort skridt i den rigtige retning, men vi prioriterede jo i fællesskab andre ting. Vi prioriterede at få andre ting med i den samlede førtidspensionsreform.

Jeg husker ikke, hr. Villy Søvndal insisterede hårdt på, at alle de midler, vi overhovedet havde til rådighed i førtidspensionsforhandlingerne, alene skulle bruges til at sikre mod økonomisk diskrimination i forbindelse med ægteskab. Tværtimod var vi dybt enige om, at nu tog vi et stort skridt i den rigtige retning. Senere kunne vi tage endnu et skridt, men der var også andre ting, der skulle tages hensyn til.

Fru Aase D. Madsen: Nej, det står ikke direkte i Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse, men vi har tidligere set konkrete forslag, der ville lægge op til, at vi skulle have institutioner over hele landet.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil bare sige, at vores forslag til vedtagelse netop lægger op til, at det er regeringen, der ved at lave en handlingsplan rent faktisk skal beslutte sig for, hvad den vil fremlægge for Folketinget, og så kan vi derefter tage diskussionen om det.

Jeg vil godt sige, at vi ikke med denne her debat har villet lægge op til, at man nu skulle i tvangsparterapi, inden man kunne lade sig skil-

le. Man kan selvfølgelig godt vælge her i debatten at forholde sig til fortiden, men det er ikke det, vi har lagt op til fra Kristeligt Folkepartis side. Vi har lagt op til, at vi skal forholde os til fremtiden og forholde os til, hvordan vi rent faktisk kan være med til at forebygge skilsmisser, og der er parrådgivning et udmærket tilbud.

Vi har sagt fra starten af i denne her debat om parrådgivning, at vi faktisk finder, det er fornuftigt, at det ikke er staten eller amterne, der i givet fald fuldt ud skal finansiere den, men at der meget gerne må være en vis egenbetaling, sådan som der ofte også bliver det i nogle af de tilbud, der er i dag. Vi synes faktisk, det er ret og rimeligt, at der er det.

Det sidste, og det er så et spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller, er: Er Det Konservative Folkeparti og fru Pia Christmas-Møller enige i den holdning, som jeg mener, at regeringen har lagt for dagen i dag, nemlig at tingene på det her område stort set foregår udmærket, og at der ikke skal ske mere?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Som jeg allerede sagde i mit ordførerindlæg, vil vi fra konservativ side meget gerne have et samlet overblik over, hvor vi i den nugældende lovgivning har selvstændige barrierer vendt mod ægteskabet. Det synes vi kunne være relevant at få et overblik over, og det vil vi meget gerne have regeringen sætter sig i spidsen for.

Så kan vi få et grundlag at diskutere ud fra. Så kan vi se på, i hvilken rækkefølge vi skal rette op på de barrierer, der måtte være til stede. Det synes jeg er et lovgivningsanliggende, et politisk anliggende, og det er vores konkrete og meget konstruktive forslag i denne debat.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Så må jeg uddybende bede om et svar på, om de barrierer, som Det Konservative Folkeparti gerne vil se på, alene er de økonomiske barrierer, eller om man rent faktisk også er villig til at se på de menneskelige barrierer, der kan være i forhold til det at få et ægteskab eller parforhold til at fungere. Det er det sidste, som forespørgslen her primært drejer sig om.

Man kan selvfølgelig udmærket diskutere, hvordan man undgår, at ægteskabet diskrimineres økonomisk, i førtidspensionslovgivning osv., som hr. Villy Søvndal også har været inde på

tidligere. Det er fint nok. Det vil vi også godt have med fra Kristeligt Folkepartis side.

Som jeg opfatter det, så er det dét, som Det Konservative Folkeparti nu lægger op til skal analyseres. Men når det gælder de menneskelige, om jeg så må sige barrierer for at bruge fru Pia Christmas-Møllers eget udtryk, så er det Det Konservative Folkepartis holdning, at der er der sådan set ikke brug for mere. Linjen er fuldstændig den samme som regeringens. Er det ikke det, jeg må konkludere på baggrund af fru Pia Christmas-Møllers indlæg?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

De menneskelige sider af en skilsmisse er jo netop menneskelige, individuelle og personlige. Det er jo dét, jeg har prøvet at sige gang på gang. Det kan vi ikke lovgive os ud af. Det kan godt være, vi kunne ønske os det, men vi kan ikke.

Derfor mener jeg, at det, der er vores opgave som politikere, er at se: Er de lovgivningsmæssige rammer optimale, er de gode, kan der ændres noget, som kunne hjælpe forholdene i ægteskabet? Det er vores opgave. Men de konkrete problemer i parforhold kan vi ikke gå ind og løse og skal ikke gå ind og løse.

Så skal der være nogle muligheder for, at mennesker, der søger råd og vejledning, kan få det. Det er der altså også i dag. Vi ser gerne, at præsterne kommer mere samlet på banen og markerer, at de fortsat er til rådighed, men vi lægger ikke op til, at der nu skal være pligt til mægling i forbindelse med skilsmisse, sådan som vi har haft det tidligere. Den udvikling ønsker vi ikke.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg har endnu i debatten i dag ikke hørt nogen, der ønsker, at der skal være pligt til mægling i forbindelse med skilsmisse, sådan som fru Pia Christmas-Møller nu igen siger det, men det kan da godt være, at fru Pia Christmas-Møller har hørt noget andet end det, jeg har.

Jeg vil så spørge til sidst, for det undrer mig egentlig såre: I 1994, da daværende justitsminister Bjørn Westh fremsatte regeringens lovforslag om parrådgivning, var De Konservative såre positive over for forslaget. De mente endda, at det sådan set ikke var vidtgående nok. De talte netop om, at det var nødvendigt også at gå ind og se på spørgsmålet om tidlig parrådgivning. Det kan godt være, jeg ikke skal stille flere

spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller i denne sammenhæng, men så må jeg bare konstatere, at holdningen hos Det Konservative Folkeparti er ændret på dette punkt i forhold til, hvad man sagde, da regeringen fremsatte sit lovforslag i 1994.

Formanden:

Hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvnald (SF):

Tak for initiativet til en debat, som jeg synes er forholdsvis spændende, fordi den indeholder mange principielle vinklinger: hvor går ansvaret i forhold til det enkelte menneske, hvor træder samfundets ansvar til? Men det kunne måske også være en diskussion, der godt kunne starte lidt tidligere end Kristeligt Folkepartis indlæg, nemlig med spørgsmålene, om vi kan finde nogen mønstre i skilsmisser, om vi kan sige noget om, hvorfor det sker.

Jeg tror, det var hr. Knud Enggaard, der i sit indlæg var inde på, at antallet af skilsmisser faktisk er faldet med 10 pct. Det synes jeg på mange måder er glædeligt, for skilsmisser er jo noget smertefuldt, som jeg tror ingen af os gerne ser, men som, det kendetegner jo også debatten i dag, alle anerkender kan være bedre end alternativet. Jeg synes måske, det var spændende at diskutere, hvad hovedårsagerne er til det. Har vi tilrettelagt nogle samfundsstrukturer, som specielt er med til at sætte et meget stort tryk på familielivet, og som vi derfor kan gøre noget ved? Det synes jeg måske er den helt relevante diskussion i dag.

Vi har haft diskussionen om skat på ægteskab. Det synes jeg er en del af det. Hr. Jann Sjørnsen har jo ret i, at det slet ikke er det hele, men det er ét element, der er værd at være optaget af.

Et andet element, som Berlingske Tidende peger på i dag, er arbejdsløshed. 1/10 af skilsmisser skyldes arbejdsløshed, men det er også forhold, vi i langt højere grad er herre over; kan man sige, end menneskes liv, heldigvis. Så det er også et vigtigt fokuspunkt, også meget specifikt i forhold til skilsmisседiskussionen.

Endelig er der så de menneskelige forhold. Der tror jeg, det er vigtigt at have øje for to ting:

Den ene er, at tilværelsen for mennesker i dag er præget af, at samfundet forandrer sig med lynets hast, og det betyder, at det enkelte menneske udsættes for påvirkninger og krav, som ingen anede man kunne blive udsat for, da man som 25-årig giftede sig. Det kan betyde, og det

betyder, at mennesker forandrer sig, får nye erkendelser, ser nye fremtidsvisioner og dermed vokser væk fra deres ægtefæller. Derfor er der formentlig i dag flere skilsmisser end tidligere.

Den anden er, at presset på familien i dag er større. Jeg kan huske, at ved sidste folketingsvalg havde SF et slogan, der hed »Tid i stedet for ting«. Det tror jeg var et meget klogt slogan, som også har ganske meget med den her diskussion at gøre. De økonomiske forhold, dyre boliger og dyre daginstitutionspladser bevirker ofte, at det er nødvendigt, at begge parter er fuld tid på arbejdsmarkedet. Det giver en hård, det giver en presset, det giver en stresset hverdag, som nogle gange er lidt langt væk fra de romantiske forestillinger om, hvordan det var. Der har vi også nogle muligheder i forhold til den barselorlovsdiskussion, vi skal have her i Folketinget, men også i forhold til diskussionen om at tilrettelægge samspillet mellem arbejdsliv og familieliv mere nænsomt, end vi er i stand til i øjeblikket. Det tror vi i SF er den anden hovedgrund til flere skilsmisser.

Der findes skilsmisser, som er nødvendige for partnerne og for de børn, der måtte være i familien. Det har jeg allerede sagt, den opfattelse deler vi. Der findes ægteskaber, hvor alle parter kunne få et bedre liv, hvis ægteskabet ophørte, men der findes også ægteskaber, som med en smule rådgivning i rette tid kan få parret til at starte på en frisk.

Spørgsmålet er, i hvor høj grad det er en statsopgave at stille op med rådgivningstilbud til alle, eller i hvor høj grad lige præcis det her er et område, der egner sig vel til at privatisere.

Vi har i SF i tidens løb støttet ægteskabs- og skilsmisserådgivning, og det er vores bestemte indtryk, at det arbejde, der udføres, er en hjælp for nogle. Men det er klart, at man nogle gange også må stille spørgsmålet: Er det her ikke en af den type kriser eller begivenheder, hvor det i de fleste tilfælde er det personlige netværk, der er det afgørende netværk i forhold til rådgivning, i forhold til vejledning?

Og med de bemærkninger skal jeg sige til slut, at vi ikke kan støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg synes, det var udmærket, at hr. Villy Søvndal pegede på nogle vigtige indikatorer for, hvorfor familien er under pres, ægteskabet er under pres, og hvorfor skilsmissetallet kan være, som det er, selv om det har været svagt faldende.

Men det undrer mig sådan set lidt, at det netop er hr. Villy Søvndal, der skal advokere for privatisering i denne sammenhæng i dag. Hr. Villy Søvndal pegede også i sit indlæg på, at de, der kommer i klemme forud for en skilsmisse i forbindelse med kriser, jo ofte er børnene.

Jeg synes, at man i virkeligheden kunne vælge en model, hvor man både tilgodeså de private organisationer, der i dag udfører et fornuftigt stykke arbejde, og de områder i landet, hvor man ikke har udført det i dag. Amterne skal have en forpligtelse til at tilvejebringe et sådant tilbud. Om de så lader det udføre ved brug af private organisationer eller gør det i eget regi, er sådan set deres egen afgørelse.

Så mit spørgsmål til hr. Villy Søvndal går på, om man trods alt ikke kunne se på sådan en kombinationsmulighed, som også kunne tilgodeses hr. Villy Søvndals ønske om privatisering.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal sige til hr. Jann Sjursens sande oplysning, at jeg altid har haft meget stor forkærlighed for frivillige organisationers deltagelse på det private område. For mig er der en afgrund mellem private virksomheder af humanitær, kristelig eller anden observans, der gerne vil hjælpe med sociale opgaver, og så private virksomheder, der godt vil forøge indtjeningen ved f.eks. rengøring eller andet, som det offentlige klarer bedre. For mig er der en afgrund til forskel på de to diskussioner.

Jeg synes jo, at det ønskelige er en situation, hvor der er et offentligt tilbud ikke alene i forbindelse med skilsmisse, men også i andre af livets svære faser. Der er måske faser, der i virkeligheden er vanskeligere, og hvor rådgivningsindsatsen heller ikke fungerer godt nok, men det er jo ikke det, vi skal diskutere i dag. Men det er ønskeligt, at vi både har en solidt funderet offentlig indsats og også en solidt funderet frivillig indsats, så folk kan vælge det tilbud, hvor de føler sig bedst betjent. Det synes jeg er en helt afgørende pointe i forhold til udviklingen af den offentlige sektor.

Formanden:

Fru Aase D. Madsen som ordfører.

Aase D. Madsen (DF):

Jeg vil gerne sige med det samme, at Dansk Folkeparti kan tilslutte sig Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse. En handlingsplan fra rege-

ringen kan jo indeholde hvad som helst, og jeg synes, at regeringen bør fremkomme med sådan en handlingsplan.

I øvrigt vil jeg sige, at Dansk Folkeparti nok ikke har uret, når vi mener, at denne forespørgselsdebat reelt er et forsøg på at lokke regeringen ud af busken, efter at regeringen og de fleste andre partier her i Folketinget vendte tommelfingeren nedad i forbindelse med Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag i 1999 om ægtepar- og skilsmisserådgivning.

Det er da interessant at se, at regeringen ikke har skiftet mening siden, på trods af at Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse reelt giver regeringen frit valg på alle hylder med hensyn til at komme med lovforslag, der kan nedbringe antallet af skilsmisser. Men det ønsker regeringen altså ikke.

Det har gennem årene vist sig, at der er behov for den frivillige og anonyme parrådgivning, som udføres af f.eks. Mødrehjælpen og den selvejende institution Ægteskabs- og Skilsmissehjælpen. Jeg ved faktisk, at der er ventelister. Så det er måske en god idé, at der sker en moderat udvidelse for at imødekomme behovet for en privat, uforpligtende vejledning med hensyn til følelsesmæssige, økonomiske, juridiske og sociale spørgsmål. Når et parforhold begynder at køre skævt, er det jo ikke ligefrem ventetid, der er brug for, tværtimod. Der er brug for en tidlig og hurtig hjælp i den kritiske situation, der er opstået.

Men vi må jo erkende, at ægteskabet i stadig stigende grad er blevet afløst af andre samlivsformer med papfædre og papmødre og børn på kryds og tværs. Mange lever da heldigvis glade og lykkelige på denne måde, men der er også mange eksempler på det modsatte, hvor splittede familier medfører ulykkelige skæbner for børnene, der altid vil komme i klemme og komme til at sidde tilbage med den følelsesmæssige sorteper, når forældre og familier splittes op. Her er der naturligvis behov for hjælp, støtte og rådgivning.

Dansk Folkeparti mener samtidig, at voksne mennesker selv skal tage ansvaret for deres liv og handlinger, men vi tror også på, at det er kernefamilien, der skal skabe tryghed for børnene, og at det er værd at kæmpe for. Og det er her parrådgivningen kan være en vigtig medspiller i forsøget på at sætte ægteskabet eller samlivsforholdet på skinner igen.

Det er ikke ægtefæller, der ikke kan tåle synet af hinanden, der vil søge skilsmisserådgivning,

men tværtimod de par, der er indstillede på at give parforholdet en ny chance. Og det er noget, vi i Dansk Folkeparti mener at regeringen bør støtte i højere grad, end det sker i dag.

Socialministeren siger ganske vist til Berling-ske Tidende i dag, at det ikke er en offentlig opgave at redde ægteskaber. Men det er kun den ene side af sagen. Den anden side af sagen er jo, at det er det offentlige, der kommer til at bære omkostningerne ved de forliste ægteskaber. Så mon ikke der trods alt bliver et plus på regnskab, hvis man endelig skal gøre det op økonomisk?

Og mon ikke det også ville have en positiv effekt på ægteskaberne, hvis regeringen satte skatter og afgifter ned, således at de travle og stressede børnefamilier fik mulighed for at sætte tempoet lidt ned i dagligdagen? Jeg gætter på, at succeskriteriet ved denne skilsmisseforebyggende foranstaltning vil være på fuld højde med så mange andre forsøg på ægteskabelige redningsaktioner.

Som sagt ser det jo ikke ud til, at regeringen er til at rokke, men Dansk Folkeparti vil da stadig forsøge at komme ind med nogle forslag, hvor vi kan støtte det, som ligger i Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse i dag.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten er faktisk enig med forespørgerne i, at det er ulykkeligt, hvis par vælger skilsmisse som løsning på problemer, som kunne være løst ved god faglig rådgivning og vejledning. Selv i de situationer, hvor konklusionen på et rådgivningsforløb alligevel bliver skilsmisse, tror vi, at rådgivningen ville kunne gøre den i øvrigt altid svære proces nemmere.

Så et succeskriterium for en sådan rådgivning må aldrig være alene det, at antallet af skilsmisser rent faktisk nedbringes, men også om de skilsmisser, der finder sted, sker på et mere afklaret grundlag, sådan at f.eks. u hensigtsmæssige konflikter vedrørende forældremyndighed og samkvem undgås.

Der er for os ikke nogen tvivl om, at kommunerne rent faktisk har pligt til at tilbyde alle borgere den fornødne rådgivning og vejledning. Det gælder selvfølgelig også parrådgivning. Ligeledes har statsamtterne en lignende pligt, når et par henvender sig dér med ønske om skilsmisse, for i lov om ægteskabs indgåelse og ophævelse er der netop bestemmelser om mulighed for mægling enten i statsamt eller hos en præst.

Men socialforvaltningerne er hverken bemandingsmæssigt eller fagligt de bedste til at løse denne opgave under de nuværende forhold. Og når man er nået så langt, at man kontakter statsamtet, ja, så er det som regel for sent.

Derfor synes vi i Enhedslisten, det ville være godt at gøre muligheden for parrådgivning mere tilgængelig. Vores forslag ville være tværfagligt bemandede, anonyme rådgivninger i kommunalt regi som et knopskud til det traditionelle bistandskontor. Også mange andre udækkede rådgivningsopgaver, f.eks. for børnefamilier eller for folk med misbrug, ville kunne få glæde af et sådant tilbud. Men også samarbejde med selvejende nonprofitorganisationer, som f.eks. Mødrehjælpen og Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen, er gode bud på en løsning. Jo bredere viften er, jo flere bliver der, som vil bruge mulighederne.

Netop det at have mulighed for at få nogle tilbud er ikke et udtryk for et ønske om at blande sig i det. Derfor er der heller ikke nogen diskussion om, hvad der er ulykkelige eller lykkelige skilsmisser, det er jo den enkeltes afgørelse. Men det at få et tilbud, en mulighed for at få en rådgivning, som kunne få tingene til at foregå på en mere afklaret måde, mener vi vil være hensigtsmæssigt.

Vores forslag er altså noget bredere i det lange løb end det forslag, som her ligger, der alene tager højde for skilsmisseproblemet.

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne, hr. Jann Sjursen.

Jann Sjursen (KRF):

Allerførst vil jeg gerne sige tak til alle ordførerne for en, synes jeg, udmærket debat, hvor vi selvfølgelig har haft lidt forskellige holdninger til, hvor nødvendig parrådgivning og en forebyggende indsats for at undgå skilsmisser er.

Jeg vil gerne rette en særlig tak til Dansk Folkepartis og Enhedslistens ordførere, og uden at dadle de andre synes jeg faktisk, at det var de eneste ordførere, der fordomsfrit tog fat på debatten, og det var egentlig velgørende at se, at de gik ind i debatten om intentionerne bag Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse og også hensigten bag forespørgslen mere end nogen af de andre.

Jeg er enig i, at når man skal se på, hvorfor skilsmissetallet er så relativt højt, som det er i dag, selv om det har været svagt faldende, så er det selvfølgelig vigtigt at se på nogle overordne-

de forhold, såsom hvordan ledighed påvirker familielivet og skilsmissetallet; hvordan vi generelt har indrettet vores samfund. Her tænker jeg på spillet mellem arbejdsliv og familieliv, diskussionen om barselorlov, som er bragt ind i det. Det er alt sammen aspekter, som er vigtige for at forstå det pres, som ægteskaber og parforhold kan være under i dag, og som altså kan føre til skilsmisse.

Vi har selvfølgelig valgt et relativt snævert og afgrænset område i dag, fordi vi ikke kan tage stilling til hele verdenssituationen i sådan en enkelt forespørgselsdebat. Det er derfor, jeg ikke har bragt disse mere overordnede aspekter ind i sagen, men jeg vil da godt her ved afslutningen af debatten sige, at de optager os endog særdeles meget. Men det gør synet for den enkelte detalje og for, hvordan vi kan komme videre, også. Og i forhold til at forebygge skilsmisser mener vi altså, at en handlingsplan og mere specifikt også et tilbud om parrådgivning er helt centralt.

Jeg vil godt understrege i forhold til – det har jeg ikke haft lejlighed til tidligere – fru Jytte Andersens sidste indlæg i debatten, at vi bestemt ikke har noget ønske om at pådutte dem, der vælger at lade sig skille, en skyld og en skam. Vi vil ikke moralisere i forhold til de par, der rent faktisk vælger det måske som den eneste løsning til syvende og sidst. Og det vil vi ikke, fordi vi ikke tror på, at der er nogen ægtepar, der vælger skilsmisse, fordi det er en specielt nem løsning, tværtimod.

Derfor vil jeg godt helt klart understrege, at det ikke er en hoveren fra vor side i denne sammenhæng eller et ønske om at pådutte nogen skyld og skam og sige: Det må I absolut ikke. Og så skal man lades tilbage i et måske endog meget lummert og voldeligt ægteskab. Aldrig i livet er det det, som vores ønske tager sigte på. Men vi tror rent faktisk, at mange, hvis der var bedre tilbud også fra det offentliges side, ville søge hjælp og ville gøre det på et sådant tidspunkt, at de rent faktisk med begrænset hjælp ville kunne få bragt ægteskabet på ret køl igen.

Vi mener, at med de erfaringer, vi har fra de private rådgivningstilbud, der er i dag, specielt Ægteskabs- og Skilsmisshjælpen, men også Mødrehjælpen i Odense, vil vi kunne nå noget, vil vi kunne forebygge. Det viser erfaringerne fra de øvrige nordiske lande nu også. Norge og Sverige f.eks. vælger jo som en helt naturlig del at tilbyde parrådgivning – i Norge f.eks. i forbindelse med deres familiecentre.

Det er sådan set lidt specielt, at vi her i Danmark skal have en decideret berøringsangst – som jeg ser det – over for det tema, fordi vi desværre alt for godt kender konsekvenserne af de mange skilsmisser. Lykkelige eller ulykkelige? Det kan man så få en diskussion om.

Jeg må også her mod debattens afslutning sige til specielt Venstre og hr. Knud Enggaard, at jeg synes, det var lidt underligt, at man ikke kunne give en melding på, om man ville støtte Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse eller ej. Men der skal jo selvfølgelig trykkes på knapperne, når vi kommer til tirsdag, og så må vi jo så iagttagende, hvad Venstre agter at gøre i den sammenhæng. Men det forekom mig lidt underligt, at vi ikke kunne få svar på det spørgsmål her i dag.

Til hr. Villy Søvndal og SF vil jeg sige bare de to ting, at vi jo er meget enige på de strækninger, der blev givet, men at jeg så undrer mig over, at SF alligevel ender med en melding om, at man ikke kan støtte Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse.

Lad mig afslutningsvis sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side med hensyn til Enhedslistens forslag til vedtagelse synes, at der lige er den lidt sjove krølle på det forslag, at man taler om specielt ulykkelige skilsmisser. Vi vil ikke tage stilling til, om skilsmisser er lykkelige eller ulykkelige. Det synes vi er ret svært at definere, og det er vel det enkelte par, der til syvende og sidst kan afgøre lige præcis det spørgsmål.

Det er vores holdning, netop fordi vi ikke ønsker at moralisere i denne sammenhæng, men blot ved en handlingsplan og et tilbud om parrådgivning sikre, at der i hvert fald ikke er folk, der lader sig skille alene af den grund, at der ikke har været nogen fra det offentlige side, der har rakt hånden ud mod dem. Vi må erkende, at netværkene omkring de enkelte personer i dag ikke er helt så stærke, som de måske har været tidligere, og at det ikke er så naturligt at tale om problemer i parforholdet, som det måske engang var, ej heller med sin egen præst.

Tak for debatten, endnu en tak til specielt Dansk Folkepartis og Enhedslistens ordførere, som har forholdt sig positivt også til Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse.

Formanden:

Hr. Frank Dahlgaard for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Tak formand. Det gik pludselig lidt hurtigt, og så var ordføreren for forespørgerne i gang med de afsluttende bemærkninger.

Men jeg vil da gerne give min tilslutning til det forslag til vedtagelse, der er kommet fra Kristeligt Folkeparti. Jeg kan forstå, at også Enhedslisten i virkeligheden støtter et forslag om, at der skal ske noget på området, at der skal komme en handlingsplan.

Der har været argumenter fremme om, at det er et indgreb i privatlivet. Det er det selvfølgelig, det er naturligt at komme frem med dem. Men der sker jo mange indgreb fra statsmagtens side. Der er jo partier, der omtrent vil have, at det offentlige skal smøre madpakker for folk og sørge for skolemaden. Der er partier, der har sørget for, at man for nogle år siden afskaffede den såkaldte revselsesret for forældrene, så hvorfor man ikke skulle gå ind her med en handlingsplan, som sigter på forebyggelse, der kan forhindre en hel del ulykke, og som også kan spare mange offentlige midler, forstår jeg ikke.

Jeg støtter forslaget til vedtagelse fra Kristeligt Folkeparti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Som jeg tidligere har gjort opmærksom på, så udsættes afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse til Tingets møde tirsdag i næste uge.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 120:

Forslag til folketingsbeslutning om at lukke ejendomme eller lejemål, hvorfra der udgår kriminelle aktiviteter.

Af Peter Skaarup (DF) m.fl.
(Fremsat 20/2 2001).

Forslaget sattes til forhandling.